

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/84/2003

PREFERENCJE PARTYJNE W MAJU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2003

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w maju¹ udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 55% ankietowanych, czyli o 3 punkty więcej niż w kwietniu.

W tym miesiącu utrzymała się widoczna od początku roku tendencja do systematycznego spadku poparcia dla najsilniejszego dotąd ugrupowania na naszej scenie politycznej - SLD. Obecnie chęć głosowania na tę partię deklaruje nieco ponad jedna piąta ankietowanych wybierających się na wybory i mających sprecyzowane sympatie polityczne (21%). W porównaniu z kwietniem poparcie dla SLD zmalało o 3 punkty, natomiast od grudnia ubiegłego roku liczba zwolenników tego najważniejszego z rządzących ugrupowań obniżyła się aż o 12 punktów. Znajdująca się w koalicji rządowej UP mogłaby obecnie liczyć na 4% wyborców, nieznacznie więcej niż miesiąc temu.

Maj okazał się korzystny dla PiS. Po ubiegłomiesięcznym nieoczekiwanym spadku notowań, poparcie dla tej partii powróciło do poziomu sprzed dwóch miesięcy. Chęć głosowania na PiS zapowiada 18% potencjalnych wyborców mających sprecyzowane sympatie polityczne - o 8 punktów więcej niż w kwietniu i o 2 punkty więcej niż w marcu. Straciła natomiast Samoobrona, którą w ewentualnych wyborach, gdyby odbywały się one w maju, poparłoby 13% wyborców mających określone preferencje partyjne (o 4 punkty mniej niż miesiąc wcześniej). Tylko nieznacznie mniejszy jest odsetek zwolenników Platformy Obywatelskiej, którą w maju poparłoby 12% potencjalnych wyborców o sprecyzowanych sympatiach politycznych. W porównaniu z ubiegłym miesiącem poparcie dla PO również nieco spadło (o 2 punkty). Natomiast w zasadzie na niezmiennym poziomie utrzymuje się liczba zwolenników LPR - na ugrupowanie to chce obecnie głosować 10% potencjalnych

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (156) przeprowadzono w dniach 9-12 maja 2003 roku na liczącej 1264 osoby reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych Polaków.

uczestników wyborów mających określone sympatie partyjne (o 1 punkt więcej niż w kwietniu). Minimalnie gorsze niż miesiąc temu są notowania PSL, którego obecny wynik jest jednym z najniższych w ciągu ostatniego roku. W maju chęć głosowania na PSL zapowiedziało 7% wyborców o sprecyzowanych preferencjach politycznych (o 2 punkty mniej niż przed miesiącem).

Nienotowane od dłuższego czasu poparcie osiągnęła UW, na którą chciałoby głosować 6% potencjalnych wyborców (o 2 punkty więcej niż w kwietniu). Gdyby UW osiągnęła taki wynik w wyborach, jej przedstawiciele ponownie znaleźliby się w Sejmie. Wśród pozostałych ugrupowań 3-procentowe poparcie uzyskalaby KPEiR, jeszcze mniej wyborców chciałoby głosować na UPR (2%) oraz na ZChN (1%).

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*									
	VIII 2002	IX 2002	X 2002	XI 2002	XII 2002	I 2003	II 2003	III 2003	IV 2003	V 2003
	w procentach									
Sojusz Lewicy Demokratycznej	30	34	36	30	33	30	28	26	24	21
Prawo i Sprawiedliwość	15	12	12	13	12	13	12	16	10	18
Samoobrona RP	12	14	11	13	12	11	16	14	17	13
Platforma Obywatelska RP	10	10	12	10	10	11	10	13	14	12
Liga Polskich Rodzin	8	7	8	11	10	8	12	6	9	10
Polskie Stronnictwo Ludowe	10	8	9	9	11	9	8	8	9	7
Unia Wolności	5	2	3	4	3	5	3	5	4	6
Unia Pracy	4	5	3	3	2	5	3	3	3	4
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	2	2	2	2	2	2	2	3	2	3
Unia Polityki Realnej	1	1	0	2	1	1	1	2	2	2
Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1
Partia Ludowo-Demokratyczna	0	0	1	0	0	2	0	1	0	0
Polska Partia Socjalistyczna	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Ruch Społeczny / RS AWS	1	1	1	2	1	0	1	1	2	0
Stronnictwo Konserwatywno-Ludowe - RNP	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne partie	1	2	2	2	2	2	2	1	3	3
N=	400	560	597	499	417	439	429	426	465	497

***Uwaga:** W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

Obraz sytuacji na polskiej scenie politycznej byłby niepełny, gdybyśmy nie wspomnieli o grupie ankietowanych, którzy interesują się życiem politycznym i chcą w nim brać aktywny udział jako obywatele i wyborcy, ale czują się zagubieni bądź też wśród podmiotów politycznych aktywnych na naszej scenie nie znajdują żadnego, któremu mogliby zaufać i oddać na niego swój głos w wyborach. W maju aż 29% respondentów (o 2 punkty więcej niż miesiąc temu i aż o 10 punktów więcej niż w marcu) deklaruje chęć udziału w wyborach, ale jest niezdecydowana, którą partię poprzeć.

Tabela 2

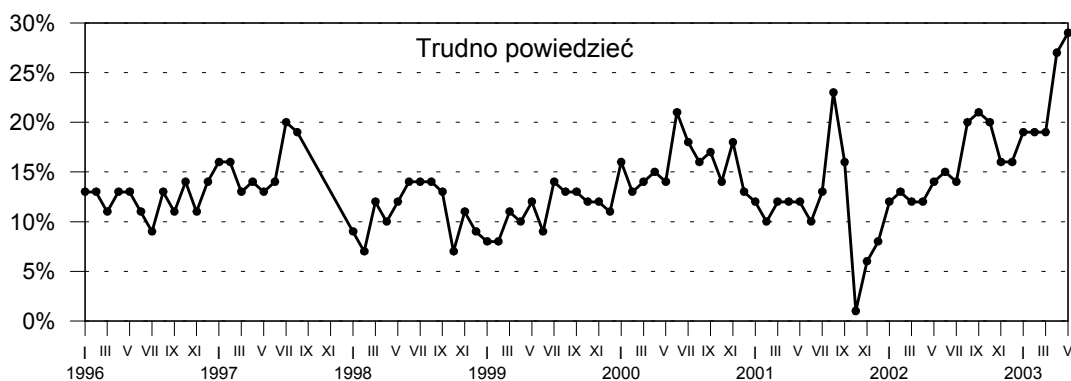
Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i niemających sprecyzowanych sympatii politycznych												
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V
	2002						2003						
	w procentach												
Trudno powiedzieć	14	15	14	20	21	20	16	16	19	19	19	27	29

Odsetek wskazań „trudno powiedzieć” jeszcze nigdy w historii naszych badań poparcia dla partii politycznych nie był tak wysoki. Żeby zdać sobie sprawę z obecnego wysokiego poziomu tego wskaźnika, warto powiedzieć, że poparcie dla najpopularniejszego ugrupowania, czyli SLD, wśród ogółu respondentów deklarujących udział w wyborach sięga zaledwie 15%, na PiS zaś chce głosować 13% ogółu zdeklarowanych wyborców. Widać zatem, że liczba ankietowanych starających się zachować postawę obywatelską i deklarujących chęć wzięcia udziału w wyborach, ale nieumiejących wybrać ugrupowania lub odrzucających wszystkie istniejące na naszej scenie, jest niemal dwukrotnie wyższa niż poparcie dla najpopularniejszej partii.

Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach

CBOS

RYS. 1. GDYBY W NAJBLIŻSZĄ NIEDZIELĘ ODBYWAŁY SIĘ WYBORY DO SEJMU I SENATU, TO NA KANDYDATÓW KTÓREJ PARTII LUB UGRUPOWANIA GŁOSOWAŁ(A)BY PAN(I) W TYCH WYBORACH?

★

★

★

Można sądzić, że kampania przedreferendalna i zbliżający się termin głosowania nieco wzmagając społeczne zainteresowanie polityką sprzyjają większej aktywności obywatelskiej, w tym także częstszym deklaracjom udziału w wyborach parlamentarnych. Tego rodzaju okres „burzy i naporu” sprzyja również przewartościowywaniu ocen politycznych i może wpłynąć na ukształtowanie się nowego układu sił na naszej scenie politycznej.

Utrzymujący się od początku roku spadek poparcia dla SLD jest najbardziej wymiernym wskaźnikiem kryzysu zaufania, jaki dotyka nie tylko to ugrupowanie, ale także firmowany przez nie rząd. Systematyczny charakter spadku notowań SLD wydaje się świadczyć o negatywnej społecznej ocenie sposobu, w jaki władze tego ugrupowania usiłują radzić sobie z nowymi wyzwaniami. Gdyby spadkowy trend nadal utrzymywał się w takim tempie, w czerwcu SLD symbolicznie utraciłoby swoją dominującą pozycję na naszej scenie

politycznej, gdyż poparcie dla tego ugrupowania stałoby się porównywalne z notowaniami najbardziej liczących się partii opozycyjnych. Warto w tym miejscu przypomnieć, że tydzień przed wyborami parlamentarnymi 2001 roku koalicję SLD-UP popierało 50% zadeklarowanych wyborców, a najpopularniejszą z partii opozycyjnych - Platformę Obywatelską - zaledwie 13% (różnica w skali społecznego poparcia była zatem niemal czterokrotna).

Spadek poparcia dla lewicy wcale nie oznacza jakiegoś wyraźniejszego wzrostu notowań partii opozycyjnych. Już od ubiegłego miesiąca wśród potencjalnych wyborców zdecydowanie najliczniejszą grupę stanowią osoby niezdecydowane - niepotrafiące dokonać wyboru partii lub kontestujące nasz system partyjny. Mówiąc żartobliwie można stwierdzić, że w maju zdecydowanie najsilniejszą pozycję osiągnęłyby partia „Trudno powiedzieć”. Niespotykany w historii badań CBOS odsetek zadeklarowanych wyborców nieumiejących odpowiedzieć na pytanie, którą partię poprzeć, oznacza, że kryzys wiarygodności dotyczy nie tylko lewicy, ale wszystkich partii i całej sceny politycznej. Jedynym czynnikiem osłabiającym wymowę tych danych może być zbliżające się referendum akcesyjne, które może działać podobnie jak test wyborczy, tzn. zwiększać odsetek osób wahających się i niemających sprecyzowanych sympatii partyjnych. Zwykle bowiem tuż przed wyborami parlamentarnymi odsetek wskazań „trudno powiedzieć” jest najwyższy, jednak nigdy nie osiągnął tak wysokiego poziomu jak obecnie.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)bym w nich udziału

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	55	20	25	1264
Płeć				
Mężczyźni	57	21	22	603
Kobiety	54	20	27	661
Wiek				
18-24 lat	55	19	26	196
25-34	42	30	28	213
35-44	53	24	23	200
45-54	62	17	22	280
55-64	70	9	21	135
65 lat i więcej	54	20	27	240
Miejsce zamieszkania				
Wieś	54	22	24	487
Miasto do 20 tys.	54	17	29	155
20-100 tys.	54	22	24	219
101-500 tys.	57	20	24	242
501 tys. i więcej mieszk.	61	17	22	160
Wykształcenie				
Podstawowe	52	22	27	379
Zasadnicze zawodowe	52	19	29	354
Średnie	57	22	21	405
Wyższe	69	14	17	126
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	62	21	18	81
Prac. umysł. niż. szczebla	64	15	21	80
Pracownicy fiz.- umysł.	40	23	37	81
Robotnicy wykwalifikowani	46	29	26	114
Robotnicy niewykwalifik.	61	18	21	39
Rolnicy	60	27	14	81
Pracujący na własny rach.	67	13	20	57
Bierni zawodowo				
Renciści	57	17	26	142
Emeryci	58	18	24	244
Uczniowie i studenci	67	20	12	114
Bezrobotni	46	20	34	167
Gospodynie domowe i inni	43	23	34	65
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	63	20	17	166
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	55	17	28	75
sekt. pryw. poza rolnict.	49	21	30	219
prywatnym gosp. rolnym	64	21	15	85
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	59	18	23	140
300-399	36	37	26	104
400-599	55	18	27	216
600-800	60	21	18	171
Powyżej 800 zł	66	16	17	192
Ocena własnych war. mater.				
Złe	48	23	29	465
Średnie	56	21	23	537
Dobre	66	15	19	260
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	64	8	28	80
Raz w tygodniu	61	19	20	623
1-2 razy w miesiącu	48	29	23	181
Kilka razy w roku	48	25	27	253
W ogóle nie uczestniczy	46	10	44	126
Poglądy polityczne				
Lewica	71	17	11	223
Centrum	53	22	25	383
Prawica	66	17	17	280
Trudno powiedzieć	41	22	37	377

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	KPEiR	LPR	PLD	PO RP	PPS	PSL	PiS	RS	Samoobrona
Ogółem	3	10	0	12	0	7	18	0	13
Płeć									
Mężczyźni	1	6	0	13	1	10	19	0	18
Kobiety	4	13	1	11	0	4	16	1	8
Wiek									
18-24 lat	0	8	0	10	2	10	19	1	7
25-34	0	6	0	22	0	1	28	0	17
35-44	2	7	0	8	0	4	17	0	14
45-54	1	13	1	14	0	11	15	0	10
55-64	5	5	0	13	1	6	14	0	24
65 lat i więcej	9	15	2	6	0	5	16	1	10
Miejsce zamieszkania									
Wieś	4	14	1	8	0	16	11	0	23
Miasto do 20 tys.	2	8	0	17	2	8	10	0	11
20-100 tys.	4	7	1	14	0	0	25	0	13
101-500 tys.	2	9	0	8	2	2	20	1	5
501 tys.i więcej mieszk.	0	3	0	23	0	0	27	0	4
Wykształcenie									
Podstawowe	6	13	0	3	0	14	6	1	17
Zasadnicze zawodowe	0	9	1	11	1	4	19	0	26
Średnie	3	8	0	16	1	6	18	0	6
Wyższe	1	8	0	21	0	2	35	1	0
Grupa społ.-zaw. pracujący									
Kadra kier., inteligencja	0	7	0	22	0	2	40	0	4
Prac.umysł.niż.szczebła	0	6	0	15	0	0	20	0	0
Pracownicy fiz. - umysł.	0	5	0	17	0	3	19	0	15
Robotnicy wykwalifikowani	3	6	0	15	5	3	17	0	9
Robotnicy niewykwalifik.	0	23	0	14	0	11	5	0	14
Rolnicy	0	11	0	2	0	18	17	0	46
Pracujący na własny rach.	1	9	0	10	0	0	33	0	3
Bierni zawodowo									
Renciści	5	9	2	10	0	17	8	0	15
Emeryci	10	8	2	9	0	2	15	1	15
Uczniowie i studenci	0	9	0	14	0	7	15	1	6
Bezrobotni	0	14	0	10	2	13	15	0	13
Gospodynie domowe i inni	0	17	0	12	0	7	11	0	27
Pracuje w:									
inst. państw., publicznej	0	11	0	17	0	4	24	0	5
spółce właścicieli									
prywatnych i państwa	4	4	0	23	0	0	12	0	8
sekt. pryw. poza rolnict.	0	6	0	15	2	0	30	0	6
prywatnym gosp. rolnym	0	5	0	2	0	21	17	0	53
Dochody na jedną osobę									
Do 299 zł	1	13	0	6	0	16	18	0	20
300-399	0	17	0	5	0	5	7	0	22
400-599	2	15	2	7	2	6	21	2	11
600-800	4	9	0	18	0	7	15	0	5
Powyżej 800 zł	5	4	1	17	0	0	28	0	3
Ocena własnych war. mater.									
Złe	2	10	1	6	0	13	17	1	18
Średnie	5	11	0	13	1	5	17	0	14
Dobre	1	7	1	19	1	2	19	0	6
Udział w prakt. religijnych									
Kilka razy w tygodniu	5	19	0	11	0	0	28	2	14
Raz w tygodniu	3	14	1	13	1	8	18	0	17
1-2 razy w miesiącu	2	2	0	11	0	12	13	0	12
Kilka razy w roku	1	3	0	11	0	4	21	0	4
W ogóle nie uczestniczy	0	0	1	10	0	3	7	0	8
Poglądy polityczne									
Lewica	3	2	0	8	0	3	6	0	13
Centrum	2	9	0	13	1	11	16	0	16
Prawica	1	14	0	19	0	6	33	0	8
Trudno powiedzieć	9	16	3	2	2	9	9	1	18

(continued)

Tabela 2 cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach? (%)

	SLD	SKL-RNP	UPR	UP	UW	ZChN	Inne partie	Liczba osób
Ogółem	21	0	2	4	6	1	3	497
Płeć								
Mężczyźni	18	0	3	3	7	0	2	262
Kobiety	24	0	2	5	5	2	4	235
Wiek								
18-24 lat	27	0	2	1	10	0	3	85
25-34	11	0	2	1	5	0	5	61
35-44	14	1	5	13	9	3	2	75
45-54	21	0	2	5	4	1	3	128
55-64	22	0	0	2	3	1	3	73
65 lat i więcej	25	0	2	1	7	1	0	76
Miejsce zamieszkania								
Wieś	14	0	1	3	4	0	2	176
Miasto do 20 tys.	21	0	1	13	5	4	0	53
20-100 tys.	24	0	2	4	2	1	5	85
101-500 tys.	32	1	3	3	9	2	1	103
501 tys.i więcej mieszk.	17	0	5	2	12	0	6	80
Wykształcenie								
Podstawowe	26	0	0	5	6	0	2	123
Zasadnicze zawodowe	14	1	4	5	3	2	4	125
Średnie	25	0	4	3	6	1	3	176
Wyższe	12	0	6	1	11	0	2	73
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	6	0	2	3	12	0	3	43
Prac.umysł.niż.szczebła	29	0	11	6	6	5	3	35
Pracownicy fiz. - umysł.	15	0	5	3	5	0	14	24
Robotnicy wykwalifikowani	28	0	4	4	4	2	4	38
Robotnicy niewykwalifik.	11	7	0	0	8	0	8	15
Rolnicy	0	0	0	3	0	0	3	33
Pracujący na własny rach.	22	0	5	0	7	0	8	28
Bierni zawodowo								
Renciści	26	0	0	5	1	3	0	59
Emeryci	26	0	1	3	6	1	1	90
Uczniowie i studenci	28	0	4	2	13	0	0	64
Bezrobotni	16	0	0	15	2	0	0	48
Gospodynie domowe i inni	15	0	0	0	4	0	6	20
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	18	1	6	4	6	0	4	75
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	27	0	0	4	12	6	0	30
sekt. pryw. poza rolnict.	16	0	3	1	10	1	9	85
prywatnym gosp. rolnym	0	0	0	3	0	0	0	35
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	7	0	1	12	2	0	3	52
300-399	30	0	0	9	0	5	0	28
400-599	22	0	3	2	1	2	3	89
600-800	24	1	2	2	11	1	1	70
Powyżej 800 zł	28	0	2	3	6	0	3	98
Ocena własnych war. mater.								
Złe	18	0	1	7	2	1	3	165
Średnie	23	0	2	2	5	1	3	196
Dobre	21	1	4	4	12	1	2	137
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	2	0	2	2	2	7	6	38
Raz w tygodniu	15	0	1	3	2	1	2	266
1-2 razy w miesiącu	18	0	1	8	19	0	3	55
Kilka razy w roku	32	0	4	6	8	0	4	92
W ogóle nie uczestniczy	48	0	6	3	11	0	3	46
Poglądy polityczne								
Lewica	52	1	2	5	5	0	1	133
Centrum	14	0	2	5	5	2	4	145
Prawica	2	0	4	2	7	1	4	160
Trudno powiedzieć	17	0	0	4	8	0	2	59